

ย อ ด กั ล ย า ณ มิต ร
ข อ ง โ ล ก

บุคคลผู้มีปัญญาไม่พึงคบมิตรชั่ว
ไม่พึงคบพวกบุรุษต่ำทราม
พึงคบกัลยาณมิตร พึงคบบุรุษสูงสุด

ยอดกัลยาณมิตรของโลก

๒๗๖

ทุกชีวิตที่เกิดมาในโลกนี้ ล้วนต้องการกัลยาณมิตรคอยชี้แนะวิธีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง เพราะกัลยาณมิตรเป็นทั้งหมดของชีวิตที่สมบูรณ์ และเป็นทั้งหมดของพรหมจรรย์ที่คอยชี้ทางสว่างให้แก่ชาวโลก โลกจะมีตมิดหรือสว่างไสวเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับกัลยาณมิตร เพราะฉะนั้นเราต้องเตรียมตัวเตรียมใจให้พร้อม กับการที่จะทำหน้าที่ยอดกัลยาณมิตรให้กับทั้งตนเอง และแก่ชาวโลก โดยเฉพาะในด้านจิตใจ เราต้องหมั่นทำสมาธิเจริญภาวนา ให้เข้าถึงพระธรรมกายภายในให้ได้ เพื่อเราจะได้เป็นผู้นำบุญยอดกัลยาณมิตรที่สมบูรณ์

มีพุทธพจน์ใน บัณฑิตวรรค ธรรมบท ความว่า

“น ภเช ปาปเก มิตฺเต น ภเช ปุริสาธเม
ภเชถ มิตฺเต กลยาणे ภเชถ ปุริสูตฺตเม

**บุคคลผู้มีปัญญาไม่พึงคบมิตรชั่ว ไม่พึงคบพวกบุรุษ
ต่ำทราม พึงคบกัลยาณมิตร พึงคบบุรุษสูงสุด”**

โลกเราจะเป็นอย่างไรนั้น ไม่ได้อยู่ที่สภาพดินอากาศฟ้าหรืออยู่ที่สภาพแวดล้อมแต่อย่างใด ที่แท้โลกจะมีตมิดหรือจะสว่างขึ้นอยู่กับกัลยาณมิตรเท่านั้น เพราะเป็นความสว่างด้วยแสงแห่งธรรม กัลยาณมิตร คือ ผู้นำในการทำความดีทุกรูปแบบ เป็นผู้นำแสงแห่งพระธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปส่อง-

ยอดกัลยาณมิตรของโลก

๒๓๓

สว่างในใจของชาวโลก ใจของสรรพสัตว์ที่ยังตกอยู่ในห้วงแห่งความทุกข์ทรมาน ย่อมจะได้รับอิสรภาพ ได้รับการปลดปล่อยให้เป็นใจที่เปี่ยมสุขและบริสุทธิ์ดังเดิม

มหาเศรษฐีทุกคนในโลกนี้ ถึงแม้เขาจะมีครบทุกอย่างบริบูรณ์ แต่เศรษฐีเหล่านั้นหาไม่รู้ไม่ว่า เขาขาดสิ่งหนึ่งที่สำคัญมากในชีวิต สิ่งนั้นคือวิธีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องสมบูรณ์ในเส้นทางของพระอริยเจ้า ซึ่งต้องอาศัยกัลยาณมิตรนั่นเอง เหมือนอย่างที่ว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ทรงเป็นยอดกัลยาณมิตรของโลก ได้เป็นกัลยาณมิตรให้กับเศรษฐีหนุ่มท่านหนึ่ง จนท่านได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์รูปหนึ่งในพระพุทธศาสนา

เศรษฐีท่านนี้ เคยบำเพ็ญกุศลในพระพุทธเจ้าองค์ก่อนๆ มาหลายพระองค์ อย่างเช่นในสมัยของพระผู้มีพระภาคเจ้า พระนามว่า **สุเมธะ** ท่านเป็นนาคราชผู้มีอำนาจมาก ได้นิมนต์ภิกษุสงฆ์ซึ่งมีพระพุทธเจ้าเป็นประมุขไปยังภพของตน และได้ถวายมหาทานในนาคพิภพ โดยถวายไตรจีวรที่มีค่ามากแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า และเครื่องสมณบริวารอันประณีตแด่พระภิกษุทุกรูป ด้วยบุญกรรมนั้น ท่านได้ท่องเที่ยวไปในเทวโลกและมนุษยโลก

ในกาลแห่งพระผู้มีพระภาคเจ้าพระนามว่า **ลัทธิตถะ**

ยอดกัลยาณมิตรของโลก

๒๓๘

ท่านเกิดเป็นบุตรเศรษฐี ได้นำรัตน ๓ ประการ ไปบูชารอบต้นมหาโพธิ์ ต่อมาในกาลแห่งพระผู้มีพระภาคเจ้าพระนามว่า**กัสสปะ** ท่านได้ออกบวชในพระพุทธศาสนา บำเพ็ญสมณธรรม ด้วยการประพฤติพรหมจรรย์อย่างนี้ ทำให้ท่านได้ท่องเที่ยวไปเฉพาะสุคติภูมิเท่านั้น

*เมื่อมาในกาลของพระผู้มีพระภาคเจ้าของเรา ท่านได้มาบังเกิดเป็นบุตรของเศรษฐีในกรุงพาราณสี มีมารดาชื่อว่า**สุชาดา** ผู้ถวายข้าวปายาสผสมน้ำมันแด่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านมีชื่อว่า **ยสะ** และความที่ท่านเป็นสุขุมลชาติผู้ละเอียดอ่อน จึงมีสมบัติทุกอย่างสมบูรณ์หมด มีปราสาท ๓ หลังตามฤดูทั้งสาม คือ ฤดูหนาว ฤดูร้อน และฤดูฝน เมื่อถึงฤดูใด ท่านจะเข้าเสวยสุขในปราสาทหลังนั้นๆ โดยมีนักร้องที่เป็นสตรีล้วนคอยบำเรอ และท่านไม่เคยลงมายังพื้นปราสาทชั้นล่างเลย ตลอดฤดูหนาว ฤดูฝนและฤดูร้อนด้วยความที่ฝ่ามือและเท้าของท่านละเอียดอ่อน บิดามารดาจึงต้องปูลาดพื้นด้วยปุยพรมและพรมอันอ่อนนุ่ม

วันหนึ่ง เมื่อท่านถูกบำเรอชั้บกล่อมด้วยเบญจกามคุณ แล้วผล็อยหลับไป เมื่อตื่นขึ้นมาเห็นเหล่าบริวารที่กำลังนอนหลับไหลเลื่อนกลาดไม้ได้สติ แสดงอาการวิกลจริตไปต่างๆ

ยอดกัลยาณมิตรของโลก

๒๗๕

นานา ประดุจซากศพที่ทิ้งในป่าช้าไม่เป็นที่ยินดีเหมือนแต่ก่อน ทำให้ท่านสังเวชใจถึงกับเปล่งอุทานว่า ที่นี่วุ่นวายหนอ ที่นี่ขัดข้องหนอ พลังสวมรองเท้าทองคำเดินออกจากปราสาทไปทันที

ท่านเดินมุ่งไปยังป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เดินไปถึงอุทานไปว่า “ผู้เจริญทั้งหลาย ที่นี่วุ่นวายหนอ ที่นี่ขัดข้องหนอ” ขณะนั้นเป็นเวลาเช้ามืด ซึ่งเป็นช่วงที่พระผู้มีพระภาคเจ้ากำลังเสด็จจงกรมอยู่ พระองค์ทอดพระเนตรเห็นยสกุลบุตรแต่ไกล จึงเสด็จไปนั่งบนบัลลังก์ตอาสน์พลาตรัสว้า

“ยสะ ที่นี้แล ไม่วุ่นวาย ที่นี้ไม่ขัดข้อง เธอจงมานั่งเถิด เราจักแสดงธรรมให้เธอฟัง” ทันทีที่ได้ยินพระสุรเสียง ยสกุลบุตรปีติยินดียิ่งนัก รีบถอดรองเท้าเข้าไปถวายบังคมพระผู้มีพระภาคเจ้า และนั่งในที่สมควร พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงอนุบุพพิกขาและอริยสัจ ๔ ทำให้ยสกุลบุตรมีดวงตาเห็นธรรม ได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบันในขณะนั่นเอง

รุ่งเช้า นางสุชาดาไปหาบุตรชายที่ปราสาท เมื่อไม่พบก็ไปบอกท่านเศรษฐี ท่านเศรษฐีจึงส่งบริวารให้ค้นหาทั้ง ๔ ทิศ ส่วนตัวของท่านเองรีบเข้าไปยังป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ท่านพบรองเท้าทองคำของบุตรชายที่ถอดไว้ จึงเข้าไปทูลถามพระผู้มี-

ยอดกัลยาณมิตรของโลก

๒๘๐

พระภาคเจ้าว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระองค์เห็นยสกุลบุตรมาทางนี้บ้างไหม”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “ท่านคฤหบดี เชิญนั่งก่อน เมื่อท่านนั่งแล้ว ก็จะพึงได้เห็นยสกุลบุตรในที่นี้” ซึ่งขณะนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงฤทธิ์ ทำให้เศรษฐีมองไม่เห็น บุตรชายของตน ซึ่งกำลังนั่งอยู่ในที่นั้นนั่นเอง

เศรษฐีก็คิดว่า เมื่อเรานั่งในที่นี้ก็จะได้เห็นบุตร จึงรำเรง ยินดี ถวายบังคมพระผู้มีพระภาคเจ้า และนั่ง ณ ที่สมควร ข้างหนึ่ง จากนั้นพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงอนุปพพิกขา แก่เศรษฐี ทำให้ท่านเศรษฐีเป็นผู้มีความเชื่อในคำสั่งสอนของ พระบรมศาสดาโดยมิต้องอาศัยผู้อื่น เศรษฐีได้กราบทูลว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระองค์เปรียบเหมือนบุคคล หงายของที่คว่ำ เปิดของที่ปิด บอกทางแก่คนหลงทาง หรือ จดประติบัปให้ส่องสว่างในที่มืด รูปทั้งหลายย่อมปรากฏแก่คน นัยน์ตาดี ฉันทใด พระผู้มีพระภาคเจ้าก็ฉันทนั้น ทรงประกาศธรรม โดยอเนกปริยาย ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์ขอถึง พระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์เป็นสรณะ ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงจำข้าพระองค์ว่า เป็นอุบาสกตั้งแต่บัดนี้เป็นต้น ไป ข้าพระองค์ขอถึงสรณะทั้งสามจนตลอดชีวิต” ด้วยการ ปฏิญาณนี้ ทำให้ท่านเศรษฐีได้เป็นอุบาสกผู้ถึงสรณะทั้งสาม

ยอดกัลยาณมิตรของโลก

๒๘๑

เป็นคนแรกในโลก

ในขณะที่พระศาสดาทรงแสดงธรรมแก่ท่านเศรษฐีนั้น ยสกุลบบุตรได้พิจารณาถึงภูมิธรรมตามที่ตนเห็น ตามที่ตนรู้ ทำให้จิตหลุดพ้นจากอาสวะทั้งหลาย ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ จากนั้นพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงระงับอิทธาภิสังขาร ทำให้ท่านเศรษฐีมองเห็นบุตรของตนและได้กล่าวกับยสกุลบบุตรว่า “พ่อยสะ มารดาของเจ้ากำลังประสบความเศร้าโศกปริเทวนาการ เจ้าจงให้ชีวิตแก่มารดาของเจ้าเถิด”

ยสกุลบบุตรแลดูพระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์ตรัสตอบ ท่านเศรษฐีว่า “ท่านคฤหบดี ท่านสำคัญยสกุลบบุตรอย่างไร ธรรมที่ยสกุลบบุตรได้เห็นแล้วรู้แล้วด้วยเสขญาณ ด้วยเสขทัสสนะ เมื่อยสกุลบบุตรได้พิจารณาถึงภูมิธรรมตามที่ตนรู้แล้วเห็นแล้ว จิตก็หลุดพ้นจากอาสวะทั้งหลายเพราะไม่ยึดมั่น เขาเป็นผู้สมควร เพื่อจะเวียนมาเพื่อความเป็นผู้ครองเรือน เพื่อบริโภคกามคุณ เหมือนคนครองเรือนทุกๆ ไปอย่างนั้นหรือ”

ท่านเศรษฐีกราบทูลว่า “มิใช่ออย่างนั้นพระเจ้าข้า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เป็นลาภของบุตรของข้าพระองค์แล้วหนอ ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ยสกุลบบุตรได้ดีแล้วหนอ จิตของยสะ หลุดพ้นแล้วจากอาสวะทั้งหลาย ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าจงอนุเคราะห์ยสตามแต่สมควรเถิด”

ยอดกัลยาณมิตรของโลก

๒๘๒

ต่อมาพระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้ท่านยสะได้บวชแบบ
เอหิภิกขุอุปสัมปทา เป็นภิกษุอรหันตรูปหนึ่งในพระพุทธศาสนา

เราจะเห็นได้ว่า พระลัมมาลัมพุทธเจ้าผู้เป็นที่พึ่งที่ระลึก
อันสูงสุดของชาวโลก และเป็นยอดกัลยาณมิตร ที่ไม่มี
กัลยาณมิตรใดในโลกนี้เสมอเหมือน ท่านได้เป็นที่พึ่งแก่ชาวโลก
ผู้ขัดข้อง ดังในเรื่องราวของพระยสเถระ ที่ชีวิตพบกับความ
วุ่นวาย ความขัดข้องหมองใจ พระพุทธองค์ได้ทำหน้าที่ของ
ยอดกัลยาณมิตรโปรดพระยสะ และบิดาให้มีดวงตาเห็นธรรม
เราก็เช่นเดียวกัน ต้องทำให้ได้เหมือนอย่างพระพุทธองค์
ทรงทำมาแล้ว ช่วยกันขยายธรรมะของพระลัมมาลัมพุทธเจ้า
ไปสู่ชาวโลก เราต้องมีหัวใจประดุจพระบรมโพธิสัตว์ นำวิชา-
ธรรมกายไปสู่ใจของชาวโลกให้ได้ ในที่สุดชาวโลกย่อมจะ
สมปรารถนามีดวงตาเห็นธรรมกันทุกๆ คน

